

RÄTTVIST STUDIEMEDEL

...ter domstolarna som sammanträdde vid Agora, torget.
...skrivna på tavlor som omgärdade torget. För att ge alla
...jlighet att läsa lagarna fanns i Aten en statligt organise-
...ing, en form av grundskola (för pojkar). Man ansåg att så
...atens medborgare någon gång under sitt liv inskådat ett
...te, även om de mer förmögna förmodligen oftare kom
...er fanns en strävan att låta alla ha del av makten, något som
...av att förreendeeppdragen var avlödade. Enligt Aristote-
...emot hälften av Athens medborgare på 300-talet f. Kr. någon
...ig anställning. (Bara nämndemännen var omkring sjuusen
...den atenska demokrati. Var
...kraft av

...alltid ett drag av amatörism i den atenska demokratin. Var-
gare ansåg kvalificerad art deits i samhällets skötsel i kraft af
fengarskap. Genom lotteriets roll garanterades att man utick
fentlig klass av ämbetsmän eller politiker, även om vi måga
ner namn ur den gamla jordägande aristokrati bland dem som

om fällde avgörandet i de beslutande församlingarna var här dis-
en avlöpte. Det gällde att lägga sina ord väl och vi skall också se
under 400-talet börjar uppträda lärare i talandet och argumen-
tationens konst. Den som uttryckte sig slökligt väsn om beundran, som
vick vida utöver det saken gällde. Vi får också komma ihåg att det
några regjerande partier (även om det funns skiftande intresse-
Argumentationen var i hög grad den enskildes sak. Det
ot denna bakgrund vi har att se Aristoteles' yrtrande att människor
... för en levnad.

[illegible]

människan - det är en formel med särskild tillämpbarhet på antikens Aten. Det är därför, som vi tidigare påpekat, svårt att skildra tidens människors utan att också kommentera dess samhällsuppfattning.

Men det gäller inte när det gäller människans och samhällsuppfattning filosofi och litteratur. Atenarna uppfattade människan som en helhet.

Vi kan heller inte när det gäller människosyn och samhällsopfattning upprätta vattentäta skott mellan filosofi och litteratur. Aternas upptäckt av ett antal frågor som alla diskuteras offentligt. Debatterna i folkörens samling fördes vidare i de komedier som uppfördes på den närbelägna teatern och som, på ett mer generellt plan, gestaltades i tragedierna. Platon diskuterade av filosofer och krigsvärande vishetslärare. Det går heller inte att vattentäta skott mellan naturfilosofi och filosofi om människan. Platon och Aristoteles är på samma gång natur-, samhälls- och moralfilosofer. Men liksom det finns naturfilosofer finns det också filosofer som förfäddas och filosofer som förfäddas sig med människan och hennes plats i samhället.

TRAGÖDER OCH HISTORIKER

TRAGÖDER OCH HISTORIKER

Vi har i föregående kapitel lärt känna filosoferna. Till dem skall vi återkomma. Nu skall vi presentera de andra gossarna som uppträdde i det offentliga samtalet, tragikerna, komediförfattarna, lärarna i talen och argumentationen, samt två andra grupper, historikerna och lärarna i etik. Därmed vidgas det samtal om naturen som vi tidigare gjort om beaktande av de två första grupperna, historikerna och etiklärarna. Därmed vidgas det samtal om naturen som vi tidigare gjort om beaktande av de två första grupperna, historikerna och etiklärarna. Därmed vidgas det samtal om naturen som vi tidigare gjort om beaktande av de två första grupperna, historikerna och etiklärarna.

Der finns olika uppfattningar om teaterns tidiga utveckling. En lyska emulerad av den har sin upprinnelse i dansen och lyriken. En lyska dän springa, som namnet anger, till ackompanjering av lyra eller flöj. Ofta fanns också, vid de lyska framträdandena, mimiska danser där dansarna ibland bar mask, der senare alltså i samband med de populära Dionysosfesterna då dansarna framträdde sävare, ett slags halvt djurska danser. Dionysosens då dansarna framträdde sävare, ett slags halvt djurska danser. Dionysosens då dansarna framträdde sävare, ett slags halvt djurska danser.

- Vad andra länder är rädda för när det gäller Kinas ekonomi ris

- China ekonomisk modell

China's foreign policy and diplomacy
→ China has become more confident in

Kinesisk diplomati på 1990-tallet, de
det internationale samfundet typ.

~ the end of 2008, China's labor market tightened

onious world / ~~Chinese dream~~ (2005)

Bestaber Homovis world, counters

IDENTER

IDENTITY

FRATISKA STUDENTFORBUNDET

S-STUDENTER

SOCIALDEMOKRATISKA STUDENTFÖRBUNDET

INLEDNING

Denna rapport påvisar studenters ohållbara ekonomiska situation. Heltidsstuderande boende i studentlägenhet går back varje månad med över 1 600 kronor. Studenter boende i korridor ligger på gränsen och skulle inte klara av en oförutsägbart utgift.

Dagens studenter behöver inte mer pengar för att kunna äta ute eller köpa dyrare kläder. Dagens studenter behöver ett rättvist studiemedel, på så sätt får alla som vill möjligheten att studera, oberoende om deras föräldrar kan täcka hålet i budgeten eller ej.

Studenter har fått det relativt sämre. Studiemedlet är knutet till prisbasbeloppet. Beloppet följer Sveriges inflation och tar inte hänsyn till löneläget. Under de senaste decennierna har lönerna stigit snabbare än inflationen. Som konsekvens har studenter fått det relativt sämre än de som arbetar.

MED DAGENS STUDIEMEDEL GÅR STUDENTER I
LÄGENHET BACK

- 1 653 KR

VARJE MÅNAD.

Samtidigt har det blivit dyrare att vara student. Sedan 70-talet har priset på kurslitteratur ökat med över 1000 procent¹.

2019 fick 502 864 personer studiemedel för att finansiera sina studier.² Kombinationen av lån och bidrag möjliggör att en student kan fokusera på sina studier på heltid. Det är en bra sak. Problemet är dock att studiemedlet inte räcker till för många studenter.

Det är dags för ett rättvist studiemedel som ger studenter möjlighet att studera på heltid, på riktigt.

¹ NBC News. *College Textbook Prices Have Risen 1,041 Percent Since 1977*. Tillgänglig: <https://www.nbcnews.com/feature/freshman-year/college-textbook-prices-have-risen-812-percent-1978-n399926>. Hämtad: 2020-09-17

² CSN. 2020. *Kortfakta om studiestödet*. Tillgängligt: <https://www.csn.se/om-csn/statistik-och-rapporter/kortfakta-om-studiestodet.html>. Hämtad: 2020-09-17

VARFÖR SER STUDIEMEDLET UT SOM DET GÖR?

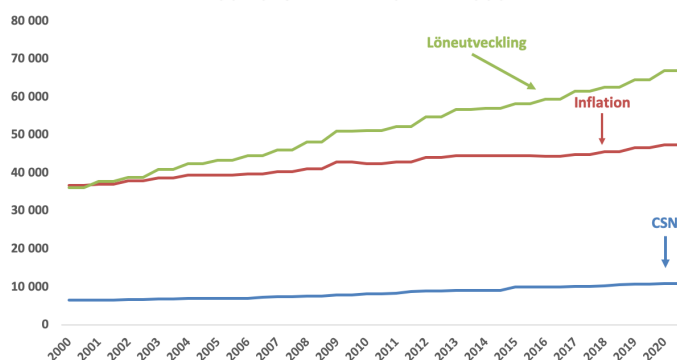
CSN:s nuvarande form med bidrag och lån infördes 1965. Sedan dess har studiemedlet utvecklats på olika sätt, men grunderna från startdatumet står kvar. I dagens system har en student möjlighet att finansiera 240 veckor av studier, vilket motsvarar sex år. Studiemedlet beräknas efter antalet veckor och består av bidrag tillsammans med lån. Vid heltidsstudier kan en student få ut 10 860 kronor. 3 292 kronor av dessa är bidrag, medans 7 568 kronor är lån.¹

Summan av studiemedlet beräknas utefter prisbasbeloppet. Varje år fastställer regeringen nivån på prisbasbeloppet vilket i sin tur även används vid beräkning av föräldrapenning, sjukersättning och garantipension. Prisbasbeloppet tas fram efter det allmänna prisläget, alltså inflationen. Beloppet som följer löneutvecklingen i Sverige heter inkomstbasbeloppet och fastställs också av regeringen.

Löneutvecklingen i Sverige har haft en snabbare ökning än priserna. Som konsekvens har arbetande personer fått det relativt bättre än personer vars inkomst är beroende av prisbasbeloppet. Med andra ord har Sveriges studenter blivit relativt fattigare jämfört med den arbetande delen av befolkningen.

Om studiemedel hade följt inkomstbasbeloppets ökning från 1998 hade dagens studenter haft 2037 kronor mer i plånboken. Studiemedlet för fyra veckor hade då legat på 12 879 kronor.²

UTVECKLING AV PRISBASBELOPPET, INKOMSTBASBELOPPET OCH STUDIEMEDEL SEDAN 2000.

IDAG FÖLJER CSN:ET PRISBASLOPPET
OCH LIGGER PÅ

10 860 KR

FÖR FYRA VECKOR

OM CSN:ET HADE FÖLJT INKOMSTUTVECKLINGEN
HADE DAGENS STUDIEMEDEL LEGAT PÅ

12 897 KR

FÖR FYRA VECKOR

1 Ibid.

2 Egna beräkningar.

STUDENTER GÅR BACK 1 653 KR VARJE MÅNAD

Studenter går back 1 653 kr varje månad

Problemet med dagens studiemedel är inte att man inte har möjlighet att konsumera lyxprodukter. Problemet är att heltidsstuderandes ekonomi ligger på gränsen eller går back varje månad. I sin tur leder detta till beroende av andra finansieringsalternativ och ökad stress.

Hyran och livsmedel är de två största utgifterna. För studenter som bor i lägenhet är hyran betydligt högre än för de som bor i korridor. Studenter i lägenheter använder över 45 procent av sitt studiemedel för att betala hyran. Detta kan jämföras med vanliga hyresgäster som lägger 28 procent av sin disponibla inkomst på hyra. En procentandel som Hyresgästföreningen beskriver som hög. För bostadsrätts- och villaägare betalar 20 respektive 16 procent av sin inkomst på sin bostad.¹

Ökade kostnader för studiematerial

Studiemedlet har kontinuerligt höjts tillsammans med prisbasbeloppet. Beloppet baseras på svenska priser och är till för att studenters inkomst ska hänga med i inflationen. Dock har studentspecifika produkter ökat markant mer än den svenska inflationen. Amerikanska nyhetskanalen NBC News fann 2015 att priser på kurslitteratur har stigit med 1 041 procent sedan 1977.² Denna beräkning gäller inte svenska böcker, men i och med högre utbildnings internationella karaktär är många kurser och program baserade på amerikansk forskning och kurslitteratur.

BUDGET		
	KORRIDOR	LÄGENHET
INKOMSTER		
Studiemedel ¹	10 860	10 860
BOSTAD		
Hyra ²	2906	4993
Hemförsäkring ³	100	100
Summa	3006	5093
ÖVRIGT		
Livsmedel	2950	2950
Kläder och skor	520	520
Fritid och lek	660	660
Mobiltelefon	350	350
Hygienartiklar	500	500
Förbrukningsvaror	130	130
Hemutrustning	590	590
Kollektivresor	570	570
Studiematerial ⁴	850	850
Streaming	300	300
Summa	7420	7420
TOTALT	434	-1 653

MED DAGENS STUDIEMEDEL GÅR STUDENTER I LÄGENHET BACK

- 1 653 KR

VARJE MÅNAD.

¹ Hyresgästföreningen. 2020. Hyran tar stor del av inkomsten. *Hur vi bor.se*. Tillgänglig: <https://hurvibor.se/boendekostnader/boutgift-i-procent/>. Hämtad: 2020-09-17

² NBC News. College Textbook Prices Have Risen 1,041 Percent Since 1977. Tillgänglig: <https://www.nbcnews.com/feature/freshman-year/college-textbook-prices-have-risen-812-percent-1978-n399926>. Hämtad: 2020-09-17

³ CSN för fyra veckors heltidsstudier.

⁴ Data från Studentbolagsföretagen.

⁵ Belopp för hemförsäkring samt övriga kostnader utgår från Konsumentverkets rapport 2020 - *Koll på pengarna* Swedbank. 2020. Studentekonomi. Tillgänglig: <https://www.swedbank.se/privat/vara-kundpaket/ung-18-21-ar-och-student/studentekonomi.html>. Hämtad: 2020-09-18.

VÄGEN FRAMÅT FÖR ETT RÄTTVIST STUDIEMEDEL

Studiemedlet kan öka på två sätt, antingen via lån eller bidrag. De som förespråkar lån menar att vanligt folk inte ska betala för blivande höginkomstagare. Genom lån menar de att individer kan välja att investera i sin utbildning.

Samma sak hade man kunnat säga om bidrag. I Sverige betalar vi skatt. Vi har ett utvecklat välfärdssystem och gratis tillgång till universitet och högskola. Som student har man vetskapen att väl ute i arbetslivet kommer skatten på ens lön användas för att finansiera nuvarande studenter uppehålle. Med andra ord är bidragsdelen viktig beståndsdel i det akademiska kretsloppet.

Samtidigt finns det flera problem med att förlita sig för mycket på studiemedlets lånedel. Idag är svenska hushåll en av de högst belånade i västvärlden. 2018 hade svenska hushåll en belåningsgrad på 185 procent¹. Att bygga ett samhälle på lån är riskfyllt. Detta eftersom externa chocker så som finansiella kriser och pandemier kan komma att ha förödande ekonomiska konsekvenser för individen.

Samtidigt skrämmar den höga låneandelen bort många potentiella akademiker. Unga uppväxa i studieovana hem är mindre benägna att börja på universitet eller högskola. En av anledningarna är just alternativkostnaden. Varför belåna sig i tre år när man kan arbeta?

¹ Ekonomifakta. 2020. *Hushållens skulder*. Tillgänglig: <https://www.ekonomifakta.se/fakta/ekonomi/hushallens-ekonomi/hushallens-skulder/>. Hämtad: 2020-09-18

ETT RÄTTVIST STUDIEMEDEL

I denna rapport har S-studenter redovisat studenters ohållbara ekonomiska situation. Tusentals studenter går back varje månad till följd av bristande studiemedel. Heltidsstuderande boende i studentlägenhet går back varje månad med över 1 600 kronor. Studenter boende i korridor ligger på gränsen och skulle inte klara av en oförutsägbar utgift.

För ett hållbart studentliv fritt från onödig stress och beroende av extern finansiering krävs ett rättvist studiemedel. Ett studiemedel som inte skrämmar bort delar av befolkningen från studier. Ett studiemedel som möjliggör att alla som vill kan studera och fokusera på det till 100 procent.

Det är inte rimligt att studerande ska tvingas vara beroende av sina föräldrar eller extrajobb för att klara vardagen. Studenter behöver inte höjt studiemedel för att kunna köpa lyxprodukter. Studenter behöver ett rättvist studiemedel för att klara vardagen.